

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 27.

Ljubljana, dne 4. julija 1924.

II. leto.

Za „Socialista“.

Naši sodrugi, naročniki zahtevajo, da povečamo izdajanje Socialista in pričnemo takoj z vsaj dvakratnim tedenskim izdajanjem.

Sodruge, ki zahtevajo, ki žele, da bi izhajal Socialist vsaj dvakrat tedensko, razumemo. Veseli smo vseh onih, ki vedo, da je eno glavnih orožij delavskega razreda: dober delavski tisk.

Sodrugom, ki so sprožili zahtevo po dvakratnem, kasneje pa po dnevnem izdajanju Socialista dostavljamo: Meščanski tisk, podpiran po nekaterih takozvanih nezavisnih ali pa Bernotovih listih, razdvaja delavski razred, ga drži v nevednosti in ga slepi. Delavec, ki čita meščanski časopis, postane do svojih organizacij nezaupljiv, in mnoge delavca je spravil meščanski časopis v najusodnejše zmote. Vsaj pozabi sčasoma delavec, ki bere meščansko časopisje, da brani, meščansko časopisje meščansko družbo, da brani oni družabni red, ki sloni na izkoriščanju delavca! Zato je vsak meščanski časopis za delavski razred škodljiv, napredku delavskega razreda kvaren in nevaren.

In, če preštejemo v Jugoslaviji število meščanskega dnevnega časopisja, pa primerjamo na drugi strani število delavskega, socialističnega časopisja, takrat šele vidimo, da je delavski razred danes pravzaprav brez svojega časopisja.

Tako primerjanje je sicer koristno, potrebno, vendar pa nas ne straši. So-

cialistično gibanje se konsolidira, se jača, socialistični proletarijat stopa preprojen, bojevit na plan. Zato se je pojavila zahteva po razširjenju strankinega tiska.

Dovelj je zablod, dovelj je Bernotijad in komunističnih hujskarij! Proletarijat rabi za svoj boj proti buržuaziji, za svoj boj proti reakciji, za svoj boj za izboljšanje gmotnega položaja dobrega in uspešnega orožja. Zato pravi: Socialist mora izhajati večkrat na teden. Zato obljublja sodrugi: agitirali bomo, delali bomo, organizirali bomo, da bo Socialist skoro postal dnevnik.

Vsem sodrugom, ki obljublajo, da bodo za Socialist agitirali, delali, pisali, pa se morajo pridružiti še drugi, ki jih tepe kapitalistični bič. Naj nasilna doba, naj doba najgršega in najbrezobzirnejšega izkoriščanja rodi v delavstvu spoznanje: Za boj in našo obrambo mora izhajati Socialist skoro kot dnevnik.

Vsi pa se moramo zavedati, da spoznanje potrebe po delavskem tisku še ne zadostuje. Banke, posojilnice vzdržujejo meščanske časopise. Banke, posojilnice pa nimajo interesa, da bi podpirale delavsko časopisje. Zato bo mogel Socialist izhajati dvakrat tedensko le tedaj, če bodo sedanji naročniki plačevali višjo naročnino in pa, če se bo krog naročnikov zvišal, povečal.

Vsi pa se moramo zavedati, da spoznanje potrebe po delavskem tisku še ne zadostuje. Banke, posojilnice vzdržujejo meščanske časopise. Banke, posojilnice pa nimajo interesa, da bi podpirale delavsko časopisje. Zato bo mogel Socialist izhajati dvakrat tedensko le tedaj, če bodo sedanji naročniki plačevali višjo naročnino in pa, če se bo krog naročnikov zvišal, povečal.

Seveda ni naša naloga, da bi pospeševali meščansko državotvornost, ki je humbug v tej obliki, toda gabi se nam ta perverna politika idiotov, ker zaradi nje ni mogoče govoriti o resnih problemih, ki bi jih morala ta mlada država v prvi vrsti rešiti.

Meščanske stranke rešujejo torej to državo z nečastnim destruktivnim delom.

Volitve so torej nedvomno prav blizu. Socialistična stranka bo zopet štela glasove v prvi vrsti, je pa tudi njena častna dolžnost, da s skupnim nastopom vsega socialističnega proletariata nastopa pri volitvah enotno, ter skuša doseči čimveč pozitivnih uspehov. Vprašanja, ki se tičejo delavstva so, aktualna in primernega povdarka dobe ta vprašanja šele tedaj, če bo tudi proletarijat primerno zastopan v narodni skupščini. V politiki je mesto, kjer se razkrinka demagogija buržuazije, ki je že dosegla vrhunec smešnosti.

Pripravimo se torej na volitve v narodno skupščino; v tem boju za emancipacijo proletariata in dosego politične moči ne sme biti nobenega izdajalca! Nihče ne sme biti izdajalec socialistične solidarnosti, ker to zahtevajo naši proletarski interesi, katere edino sme in mora zastopati zaveden proletarijat.

V tem boju proč z »voditelji«, ki bi hoteli rušiti enoten nastop socialističnega proletariata!

Rudarske dividende — delavski dobički.

V avstrijskem rudniku pri Glognitzu se je pripetila težka, strašna nesreča. Strupeni jamski plini so zahtevali med tamošnjimi rudarji svojih žrtev. Trideset rudarjev, med temi devetnajst družinskih očetov je izgubilo svoje življenje in devetinpetdeset nedolžnih otrok je izgubilo očeta.

Zakaj se je mogla pripetiti tako strašna nezgoda, se bo vsak vprašal.

Nezgoda se je pripetila, ker je lastnik podjetja usmeril vse svoje načrte v to, da rudnik čim najbolj izkorišča, ne oziraje se na življenjsko varnost rudarskega delavca. Kaj je bilo podjetniku mari, če morajo plačati rudarji njegovo brezobzirno izkoriščanje z življenjem in prepustiti deco in žene bedi in revščini.

Podjetnik se ni brigal za varnostne mere, ki so pri vsakem obratu potrebne, tehnično vodstvo obrata sta imela v rokah bivši mornar in jurist. — Oba sta gledala, da bodo rudarji kar največ izkopali, kar največ producirali. Za varnost življenja rudarskega delavca, kdo bi se brigal.

Kdo bi se brigal za bedo rudarske žene, za bedo rudarskih otrok!

Kdo bi se brigal za tožbo nesrečne rudarske vdove: Šest otrok pa brez — očeta!

Taka velika, huda nezgoda se je mogla pripetiti v Nemški Avstriji, kjer je vpliv delavskega razreda velik in kjer polagajo na higijensko in varnostne odredbe v obratih večjo pozornost in vse večjo pažnjo, kot pa pri nas.

Naj bo žalostna usoda avstrijskih rudarjev za nas resen in nujen opomin: pogledimo, kako skrbe v naših rudnikih rudniška podjetja in rudarska oblast za telesno in življenjsko varnost rudarskega delavstva.

Nismo še pozabili, da je svoječasno ugotovil inšpektor dela inž. Štebi v Trboveljskih rudnikih vse polno nedostatkov. Ker pa tako ugotavljanje ni spadalo v kompetenco inšpekcije dela, je zahtevalo rudarsko glavarstvo, ki bi moralo nadzorovati varnostne mere v rudniških obratih, da je dobil inšpektor dela inž. Štebi — ukor in grajo. Taka je pri nas nadzorstvena oblast, ki naj gleda, da bodo upostavljene v obratih

vse predpisane in zahtevane varnostne mere!

Mornar in jurist sta vodila rudnik v Glognitzu. Pogledimo, kdo vodi pri nas rudnike v Libojah, Štorah, Lešah, Konjicah itd. itd. Ljudje, ki jim je tehnično vodstvo rudnika španska vas, vodijo danes marsikateri rudniški obrat v Sloveniji.

In, pribiti moramo še nekaj: Oni pa, ki bi morali vršiti nad obrati nadzorstvo, sprejemajo v upravnih svetih rudarskih družb mesta upravnih svetnikov. Jutro in Narod sta poročala seveda brez komentarja, — da je sprejela Trboveljska premogokopna družba rudarskega svetnika N. Karlona iz Sarajeva v svoj upravni svet. Vedeti moramo: v Sarajevu se nahaja rudarska direkcija.

Če pa se je delavskemu zaupniku zdelo, da je malomarnost, nesramnost podjetnikova le prehuda, življenjska nevarnost delavca le prevelika, pa je zahteval, da se nedostaki odpravijo, je podjetje hitro našlo in hitro najde poto, da postavi takega zaupnika na — cesto.

Svojim družinam so dolžni naši rudarji, da brez odloga zahtevajo točnega in strokovnega pregleda varnostnih jamskih naprav. Naj rudarski zaupniki povedo: vojno gospodarstvo, prekomerno izkoriščanje je tudi v naši pokrajini poslabšalo življenjsko varnost in rudniški obrati v sedanjem stanju težko ogrožajo življenje rudarskega delavca.

V avstrijskem rudniku so odpravili tudi rešilni pripomočki in pokazalo se je, da je manjkalo izučeni in izšolani reševalci. Naj pogledajo rudarski zaupniki, kako so rešilni pripomočki v naših rudarskih obratih. V najboljšem slučaju malo jodoforma in par obvez! Pri strupenih plinih pa je treba celo kisikovih patron!

Zato pazimo, da tudi v naših revirjih ne bodo enkrat odmevali obupni, strašni kliči: šest otrok, pa brez očeta!

Taki dividendi, takih dobičkov rudarski proletarijat ne zasluži! Ubrani pa se jih bo mogel le z močno, edinstveno strokovno organizacijo!

Za kruh, ki za življenje ne zadošča, izpostavlja svoje življenje rudar — trpin! — To je usoda delavca!

Bernotova javnost.

V roke smo dobili tole okrožnico, ki jo, da bo načelo javnosti varovano, mi priobčujemo.

Krško, 29. V. 1924.

Tebi še posebej!

Če hočemo izvršiti sklep kongresa, moramo doseči 500 članov »Sloge«, hranilnih vlog pa za toliko, kolikor je stranka glasom bilance z dne 31. marca dolžna svojim upnikom, torej 177.761,84 dinarjev. Pogledaj koliko imam, potem pa preudari, koliko je še treba. Ne čakaj, da bodo drugi izvršili, saj veš, da niso nič boljši od Tebe!

Kristanovci so natančno informirani o našem položaju. Ker se ničesar ne boje tako, kakor dnevnika »Napreja«, zato so otvorili iz vseh kalibrov in vseh front koncentrični ogenj proti »Napreju« takrat, ko postaja zopet pravi dnevnik.

Oni vedo, da moramo plačati tiskarno takoj, da pa naročnino dobimo šele mnogo pozneje. Ta čas je za njih razbijanje zelo ugoden, še ugodnejše jim je pa zato, ker postane strankino imetje na občnem zboru »Sloge« 31. julija javno pravno imetje te zdruge in se bodo potem lahko vsi upniki zagnali na »Slogo«, naj plača takoj. Tako orga-

nizirani niso, da bi naredili vsi naenkrat, tudi bomo imeli nekaj oddiha, vendar pa ne posebno veliko, ker sodišča pri nespornih računih ne delajo veliko komedij. Vendar moramo biti prepričani, da so kapitalisti mnogo bolj organizirani, nego mi in da bodo svoje terjatve hitreje terjali, nego pa naši proletarski dolžniki nam svoje dolgove plačali, zlasti, ko v sedanji delavski krizi sploh ne bomo smeli tožiti naših naročnikov in jim delati še večje izdatke s sodnimi stroški. Kdor ta problem razume, bo v svoji okolici in pri sebi ukrenil se, da dosežejo deleži in hranilne vloge potrebno višino.

Zal, da je le malo tako razsodnih sodrugov in da ti nimajo velikih prihrankov, da bi nam mogli takoj postreči in nam dati s tem tisto gospodarsko varnost, da bi smeli tudi tale dopis javno v »Napreju« objaviti. Če bi ga objavili, bi sami opozorili s tem svoje upnike, naj padejo po nas. Tega ne smemo, zato moramo nasprotno z načelom javnosti ta dopis pisati zaupno. Objavimo ga šele takrat, ko bo vsaj 150.000 Din vloženi.

Vprašamo Te:

1. Kaj boš ukrenil Ti, da bo to že v soboto 31. t. m.?

2. Kaj boš ukrenil potem, če to še ne bo v soboto?

3. Kaj boš ukrenil, kadar Ti sporočimo, da so nas kapitalisti že tožili za več, nego smo trenutno zmožni plačati?

4. Kaj bi nastopilo, če bi moral »Naprejk« v takem položaju z dnevnika zopet nazaj, kakor to želijo združeni nasprotniki pod Kristanovim res prvovrstnim taktičnim vodstvom, ki se vidi zlasti v tem, kako bombardira naše reprezentante najtrdnejših strok, s. Leskovška in s. Krušiča?

Ne bodite malodušni zaradi tega dopisa, ki je le odgovor na nasprotnikovo bombardiranje. Toda tudi brezbrizni ne smemo biti, čakati ne smete, da bo kdo drugi izvršil, česar Vi ne izvršujete. Če Vam ni všeč Krušičev dopis v »Lj. Glasu«, vedite, da ste krivi Vi, ki ste ga na eksponiranem mestu pustili preveč samega, ne da bi mu vsaj v zaledju skrbeli za duševni in gmotni proviant.

Socialistični program je velikanski, posameznik ga ne more izvršiti.

Brez sodelovanja posameznikov ga pa tudi družba ne bo. — Na delo!

S sodružnim pozdravom
Pokrajinsko tajništvo socialistične stranke Jugoslavije v Krškem.

Bernot I. r.

Kot tiskovina. (Zaupno, a ne tajno.)

Zakaj smo to okrožnico priobčili?

Zato, ker v njej Bernot sam priznava, da rabi hranilne vloge »Sloge« za kritje »Naprejevih« dolgov. Bernot piše o nas, da razpolagamo z denarjem — vkljub temu pa vidite, da izdajamo mi samo tednik in da bomo začeli izdajati list dvakrat na teden šele, ko bo to stanje naših naročnikov dovoljevalo.

Mi [gospodarimo solidno — Bernot gospodarji nesolidno, pobira hranilne vloge, za katere bo dal enkrat nazaj menda nekaj neizterljivih »Naprejevih« dolžnikov, če bo vporabljal hranilne vloge za gospodarstvo »Napreja«.

Vse pisanje, da smo mi »Naprejk« gospodarsko uničevali je neresnično. Bernot se je kregal s tiskarnami in selil iz kraja v kraj, ker je v gospodarstvu ravno tako neresen in nesoliden, kakor v politiki. To je čisto njegova stvar, ne naša. Mi tega nismo povzročali, narobe s. Koren za »Naprejk« še pošteno plačuje, za to, da ga blati.

Tudi te okrožnice nismo priobčili zato, da bi »Naprejk« gospodarsko uničili, ampak zato, ker bo vsako nerealno gospodarstvo s hranilnimi vlogami težko oškodovalo naše delavstvo — in je nujno potrebno, da povemo, da tu mi nismo bili poleg. Ss. Krušič in Leskovšek bosta sama najbolje vedela, kolikokrat sta se dala bombardirati od Kristana, kakor neresnično hujska Bernot v tej okrožnici.

ročil predsedniku poslaniške konference odgovor nemške vlade na medzavezniško noto in na Herriotovo in Macdonaldovo pismo. Nemški odgovor zavrača možnost, da bi mogla Nemčija izzvati v Evropi oborožene konflikte. — Nemška vlada pa je pripravljena, dopustiti generalno inspekcijo, vendar zahteva, da se doseže o modalitetah in načinu generalne inspekcije sporazum, ki bi omogočil, da bi se kontrola izvajala v duhu in pravcu, ki bo v bodočnosti urejal medsebojne odnose narodov. Nemška vlada predlaga v svojem odgovoru, da se naj generalna inspekcija z vsjo silo pospeši in predlaga, da se določi kot končni termin generalne inspekcije 30. september. Nemški odgovor zagovarja tudi aktivnost nemških nacionalističnih organizacij s tem, da služijo organizacije telesni vzgoji nemške mladine. Kakor poročajo meščanski časopisi, je vtis nemškega odgovora ugoden, ker je Nemčija zavezniške predloge brez ugovora sprejela. — V merodajnih krogih prevladuje vedno bolj prepričanje, da je končno veljavna

rešitev reparacijskega vprašanja le še vprašanje nekaj tednov.

Akcijski program ruske socialne demokracije. V maju in juniju se je vršilo več plenarnih sej načelstva ruske socialne demokracije. Strankino načelstvo je sedaj objavilo akcijski program, ki je bil na plenarni seji sprejet in ki določa smernice bodočega strankinega dela. Akcijski program zavrača diktaturo ruskih komunističnih voditeljev, ki ovira vsak napredek in razvoj in pozna sovjete in demokracijo samo na papirju. Akcijski program zahteva: svobodo govora, uska, zborovanja, prepričanja in osebno nedotakljivost, nove volitve krajevnih in drugih sovjetov, odpravo smrtnih kazni, odstranitev črke in sploh vseh terorističnih organizacij, odpravo vojaških in izjemnih sodišč, popolno amnestijo za vse politične preganjance, odpravo privilegijev, ki jih uživa komunistična stranka in komunistična internacionala in končno svobodo strokovnega in združnega gibanja ter svobodo stavke.

Tedenske vesti.

NAROČNIKOM »SOCIALISTA«.

Vse naročnike, ki so z naročnino v zaostanku, prosimo, da jo nemudoma poravnajo, da ne nastane nepotrebno delo in pa zastoj v razpošiljanju lista.

Če bodo cenjeni čitatelji redno vršili obveznosti do lista, bo tudi upravi omogočeno redno in točno razpošiljanje.

Zato naj velja geslo:

RED ZA RED!

Dva fanta.

Prepiri med vaškimi fanti zaradi deklet niso nič novega. Ej, večkrat se sporeko brhki fantje, včasih si premerijo celo pleča. Tudi A. in B. sta dva fanta; eden je mlad, drugi pa ima že tirolska leta. In vendar vre kri v obeh. In, ako bi odločevala jaz, ne vem še, za katerega bi se odločila. V »Napreju« sta se oba postavila imenitno vsak za »svoje« ideale. A poveljuje svoj »jaz« in svoje prepričanje, B. mu pa našteje kar cel koš bridkih prisodob za njegovo »nepošteno« ravnanje. Pripoveduje mu, da je površna gospodinja zabelila skledo žgancev samo po eni strani, A. pa je skledo potegnil k sebi, obrnil še oevirke na svojo stran in nazadnje še druge polovice suhih žgancev ni privoščil drugim. O, ti grdoba ti! (A. v mislih: da, tako je pri nas; B. ima trikrat toliko plače kakor jaz in še več). Pa ne samo to, tudi cigarete kadiš in delaš škodo sodrugom. Sam res kadim, pa se ne morem odvaditi, ker sem že v tirolskih letih, ti se pa moraš odvaditi. Mladeniči ste taki, če se vam nekoliko odpro oči (A. v mislih: na dekleta), pa mislite, da boste rešili svet. Cigaret ne smete kaditi, pa bomo kmalu so-

cialistično družbo. In tista je z ljubeznijo. Iz same ljubezni ženam ne priznavate enakopravnosti. Ženi se mora pustiti svoboda in če je nadležna, se ji mora priznati tudi enakopravnost, to je, naj gre kamor hoče ona in otroci. Ker je s tem enakopravna, tudi nima pravice zahtevati kaj od mene kakor ne jaz od nje. Idealna enakopravnost te osvobodi vseh stroškov in vse odgovornosti; to je del socializma. Mladi ljudje pa imajo še druge slabosti. Ta slabost je namreč slavohepnost, v kateri rajši vidijo, da govore ljudje o njihovi neumnosti, nego da bi ničesar ne govorili o njih (A. v mislih: to velja o tebi). Vidiš, mladenci, zato je socializem, ki ga ti ne maraš, zato pa adijo. Sedaj si svoboden in enakopraven, pa si dolžno plačo tudi po tej enakopravnosti preskrbi, kjer hočeš. In tako dalje! — Kdor bi mislil, da gre tukaj za skledo žgancev, za cigarete, za enakopravnost žene, za načela, za slavohepnost in požrešnost, ta se najbrže moti, ker dva fanta, oba vroče krvi za načela, moralo in resnico, eden starejši, eden mladenič, hrepenec po življenju, se vendar ne bosta prepirala zaradi takih malenkostnih fig. Domnevam, da gre tu za konkurenco med dvema fantoma, ki bojujeta svoj boj v »socialističnem« listu na tak način, da drug drugega blatita in delavstvo, prepričano, da gre tu za filozofijo življenja, čita to in se zastruplja dalje.

O, miserere, miserere, kam so zavvedli socializem ljudje, ki uganjajo komedijo z delavskim pokretom, namesto da bi širili socialistično prepričanje! — Teh obrekovalnih in foparskih metod mora biti tudi enkrat konec!

Vaša R. J.

Politični pregled.

Pašič na Bledu.

Do Ljubljane se je pripeljal Pašič z brzovlakom, v Ljubljani se je vsedel korajžen, vesel v kraljev avtomobil in odjadral na Bled. Ker je pravoslavne vere, ni šel pozvanjat sv. Antonu v cerkvi na Blejskem otoku in prosit, da bi bil radikalno - demokratični zakon plodovit, rodovit in srečen. Zato pa vlečejo za blejske zvonce krščenji, pokristjanjeni, proseči in roteči, da bodi zakon srečen, dolgoleten, večer.

Pašičeva koalicija hoče, da ji poveri kralj volilni mandat, to se pravi: parlament se razpusti in razpiše volitve. Radikalom in samostojnim demokratom pa se da pooblastilo, da po svoji uvidnosti in državotvorni prevdarnosti določijo, kako »svobodno« naj se volitve izvrše. Radikalno-demokratična koalicija si obeta od »svobodnih« volitev zase največjih uspehov. Če nočeš zlepa, boš pa zgrda pristal na »državotvorni« radikalno - demokratični koncept, to je »vobodni« radikalno - demokratični recept!

O volilnem mandatu so pisali vladni možje samozavestno. Kdo se bo upal upreti našim zahtevam? to je vedno in vedno izzvenevalo iz režimskega časopisja. Obenem pa seveda: zvestoba, zvestoba, nacionalizem, čisti, čistejši, najčistejši nacionalizem!

Vendar pa je Pašič doslej prišel le še do rekonstrukcije kabineta, in volilnega mandata še ni vtaknil v žep.

Je križ, Radiču je najbrže sedaj vroče, pa se mu ne ljubi prevračati kozolcev. To pa Pašiču škoduje in ne more do volilnega mandata.

Naj bo kakor hoče, V šoli so nas učili o povesti dveh kozlov, ki sta se srečala na ozki brvi. Ker se nista pogodila, kdo se bo umaknil, sta pašla oba v vodo. Upajmo, da se bo to skoro zgodilo vsem meščanskim strankam, ki vrtarijo kot kozli v naši državi. —

Nova šihla. Z ozirom na poletni čas, bodo upostavili v ministrstvih novo šihlo v obrat. Ministre Janjčiča, Kojčiča, Simonoviča bodo izmenjali »rezervarji« Maksimovič, Stanič in Vasa Jovanovič. Kakor nam poročajo, so bili ti novi ministri že sedaj na počitnicah, tako, da bodo baje lahko takoj nastopili svoje službe.

Rekonstrukcija fašistske vlade. Kralj je sprejel demisijske, ki so jo podali ministri Gentile, Corbino in Cannazza in imenoval na predlog ministrskega predsednika Mussolinija za vsvetnega ministra senatorja Caso, za poljedelskega ministra je imenoval senatorja Navo in za ministra javnih del Sarochija in za ministra kolonij je postavil Lanco de Scalca. Opozicija stoji na stališču, da rekonstrukcija vlade nikakor ni spremenila položaja in vzrokov, zaradi katerih je opozicija sklenila oditi iz parlamenta.

Nemški odgovor na medzavezniško noto. Nemški poslanik v Parizu je iz-

je zavzemala široka postelja, razmajana in škripajoča. Vreča s slamo, ki se že nekaj let ni menjala, je nadomestovala žimnico, in dolga, ploska plevnata blazina je bila že tako mastna, da ni bilo mogoče razločiti barve in vzorca niti enkrat oprane obleke. Prhnela, umazana odeja je pokrivala posteljo. Pri oknu je stala majhna miza in poleg nje stolček. Druzega ni bilo v izbi.

Poleg Aksinje in Petjke je tu zivotalarilo še tretje bitje — bel, plašen zajček — kumec.

On je živel tu že dolgo in nihče ni več pomnil, kako je prišel sem. Njegovo stalno bivališče je bil temen kot pod posteljo, kjer so se nakopičile smeti, treščice in umazane cunje. Bela živalica se je zarivala vanje in rahlo dremala, ter sanjala mogoče o svobodi in krasoti livad, po katerih je skakala nekdanj. No, mogoče pa tudi, da ni nikdar videla livad in solnca, ker se je rodila v podzemlju, v temnem in umazanem kotu. Pctemtakem zajček tudi ni poznal sanj.

V drugi polovici bajte, s tesanim podom in nerodno rusko pečjo, je prebival čevljar Goršanin. S svojo obrtjo se je malo pečal, vsaj redko se je pri njem pojavil kak naročnik.

Sredstva za življenje pa je dobival Goršanin na slučajne in skrivnostne na-

čine. Z njim je živela njegova priljezna Natalja, visoka, mlada devica, s ploskimi grudmi in zaprtim, nerazrešljivim obrazom. Ona je vedno molčala s stisnjenimi brezkrvnimi, tankimi ustnicami in je gledala čez predmete in obraze nekam tja v daljavo s čudnim, brezizraznim pogledom brezbarvnih, majhnih oči.

Ravna in visoka kot jelka, je rada hodila s čevljarjem v mesto in ga silita pri taki priliki, da jo je jemal pod roko in počasi, kakor zvezan par sta šla, — on šviglast in neprijazen, z neutešnim kašljem, drgajoč se po prsih, cna pokoncu, hladna, s ponosno dvignjeno glavo in nerazrešljivim pogledom, usmerjenim nekam tja v daljavo preko predmetov in obrazov.

Molče sta prihajala v eno oživiljenih ulic in če sta imela denar, sta zavila v prostejšo gostilno in molče pila. In kadar ju je začela zagrinjati lahka in sladka megla opijanjenja, sta pričela govoriti:

— Eh, no! — je vzdihoval čevljar in drgnil upadle, bolne prsi, — kašelj, ta prokleti, se mi je zopet pojavil... z jodom bi bilo treba namazati prsi, bilo bi dobro...

— Pusti to! — je ravnodušno pripomnila Natalja. — Sem se že naveli-

čala. — In gledala je nekam v daljavo, preko njegovega obraza.

Naokrog je vrelo blazno, pijano življenje. Nekdo je brez smisla preklinjal, nekoga so topli in nekdo je pel ter plakal, vse obenem, samo onadva sta sedela nepremično; — on je vzdihoval in drgnil obraščene, gole prsi, a ženska je neumljivo molčala in le včasih izustila prezirljive, kratke besede. Zdelo se je, kakor da živi v nekem tujem svetu, oddaljenem, dostopnem samo njej, kjer je bilo vse visoko in važno in kjer so jo priznavali in spoštovali kakor kneginjo. In zato je ona vedno gledala v daljavo, ter na vprašanja odgovarjala kratkobesedno, lbrez zanimanja, samo pomilovalno, a v notranjosti z zaničevanjem.

Ko sta se nasedela v gostilni, sta se roko v roki vračala domov in vzela seboj — za vsak slučaj — steklenico žganja. Doma sta pila naprej in povabila včasih tudi Aksinjo.

V pijanosti je bil čevljar dober in ljubezniv; posadil si je Petjko na kolena in mu poučevalno pripovedoval o življenju.

— I nu, Petj! Kaj pa si ti, a? Ne več? Aha! Slušaj — vidiš. No... mi podpišemot! Mi, drug ti moj sladki, odpišemot. — Čevljar je vzdignil svojo

M. Premirov. — Čulkovski.

Otroci mestnih nižin.

I.

Petjkova mati Aksinja je bila prostitutka. Z osemindesetimi letom je že izgledala kakor starka. Majhno, izsušeno telo, ostro izstopivše lopatice pleč, tanke roke kakor paličice, raskava koža in mreže gub v obrazu, — vse je dokazovalo, da je življenje že izčrpano in da se nahaja pri nji že v minulosti vse, kar more človek doživeti, a v bodočnosti ni ničesar, praznosta, kakor pustinja.

Zivela sta na periferiji mesta v razpadli polovici bajte, stoječe v ozadju dvorišča. Bajta je bila že preperela, tesna in vegasta. V njuni izbi z enim oknom je stala v kotu železna peč z dolgo in tenko kolenčasto dimno cevjo, napeljana pod nizkim stropom, ki je vodila na prosto skozi luknjo nad oknom. Peč se je žareče razkalila, če se je vrglo v njo polence in je dihala palečo vročino. Hitro pa se je shladila, ko je jedva ugasnil ogenj, in čez malo časa je bila zopet mrzla kakor poprej. Plovnata tla, gladko vteptana, so bila vedno smetna in opljuvana in nihče jih ni nikdar pomedel. Prednji, desni kot

Socialistična internacionala in Bernotova skupina. Iz poročila o plenarni seji socialistične internacionalne, ki se je vršila od 4. do 8. junija t. l. poročajo obširno »Radniške Novine« v svoji 25. številki. Za danes navajamo iz poročila odstavek glede Bernotove skupine: »Tako je Bernotovi grupi v Sloveniji, ki se je konstituirala v posebno stranko in ki zahteva samostojno pristopitev k internacionali, že dano navodilo, da se priključi naši stranki (SSJ). Ta skupina pravi, da ima isti program, kakor mi, da pa se loči samo o vprašanju statuta. Plenum je mnenja, da se na vprašanju statuta ne mrejo osnivati samostojne stranke. Sprejeta je naznanje izjava s. Topalovića (ki je zastopal SSJ na tej seji), da se zamore ta skupina vedno vrniti v stranko, kakor hitro prizna, da so f za njo merodajni sklepi strankinega kongresa.«

Ali si bo sedaj upal Bernot še slepomišliti svojo pripadnostjo k internacionali? Ali je tudi internacionala zanj le »zelena miza«?

Protest Izvršnega odbora SSJ v Beogradu proti razpustu občinskih svetov. Izvršni odbor naše stranke je dne 17. junija 1924 poslal pismen protest na ministrstvo notranjih zadev radi kršitve občinske samouprave v Ljubljani vsled razpusta občinskega sveta in vsled baje nameravanega razpusta občinskega sveta v Mariboru.

Državotvorni »Orjunaši«. Dne 30. t. m. je v gostilni pri Zupanu na Krakovskem nasipu na dvorišču balinalo šest železolarjev. Okoli devete ure zvečer, ko so z balinanjem že nehali, se je priteplo okoli 20 orjunašev z revolverji je napadlo mirne delavce, jih pretepli in enega med njimi na glavi težko ranili. To se je zgodilo v Ljubljani, kjer imamo skoraj na vsakem vogalu hiše po enega stražnika. Najlepše pa je, da je pustil stražnik Orjunaše lepo pri miru, odvedel pa je na stražnico dva pretepena delavca, da so jih zaslitali.

Osebnost v Ljubljani je pod psom! Kaj čuda, če ljudje danes že razmišljajo o tem, da bi vsak nosil za pasom revolver in patrone! Mesto knjig, časopisja bodo ljudje pač kupovali revolverje in nože!

Ekspresna pošta. Mesto, da bi se pošta razvijala in izpopolnjevala, od dneva do dneva bolj nazaduje. V prejšnjih časih se je človek lahko zanesel, če je bilo potrebno hitro pisati in vsled tega poslati ekspresno pismo, da se bo isto tudi ekspresno dostavilo. Danes se ekspresna pisma ne dostavljajo več. Če pa pride stranka, ki namerava poslati pismo ekspresno, se je ne obvesti, da je ekspresno pošiljanje ukinjeno in da se odpravljajo ekspresna pisma kakor navadna pošta. Pač pa pošta še danes sprejema denar za ekspresna pisma. To je nepošteno. Si razumela poštna direkcija?

Zapalite!! V carinskih skladiščih v Celju se je nahajala večja pošiljatev

umetnih, suhih nagrobnih vencev. Ta pošiljatev je bila poslana najprej v Beograd. Ker tam niso našli naročnika, so poslali vence v Celje na trgovca Prico & Kramerja. Toda ta tvrdka teh vencev ni naročila, jih zato tudi ni hotela prevzeti in ni hotela plačati visoke carine. Tekom enega leta se ni oglašil lastnik, niti niso našli tistega, ki je vence naročil. Carinska urad ej dal zato vence na dražbo. Dražba je bila razpisana, našel se je tudi kupec, ki je kot najvišji ponudnik ponudil za vence Din 3000.—. Carinski urad je ponudbo javil v Beograd carinski generalni direkciji. Generalna direkcija pa je rešila sledeče: Ponudba je prenizka, zapalite vence. Vence so uničili, s tem pa tudi uničili 3000.— Din. Boga mi, nam se dobro godi. — Eden, ki je bil priča, kako se pri nas gospodari.

Junak. Zrtev Glogniške rudniške nesreče je postal tudi strelski mojster Zwing. O njem pripovedujejo: Paznik mu je dal nalog, naj obvesti zaposlene rudarje o nevarnosti. Junak Zwing ni mislil na svojo rešitev. Hitel je od rudarja do rudarja in jih obvestil o preteči nevarnosti. Sedem rudarjev je s tem rešil, sam pa je ostal v jami. Zwing je bil zvest sodrug, trezen in prevdaren mož, Zwing je bil — junak!

Matteottijevo truplo še vedno iščejo. V jezeru Vico, iščejo sedaj hidroplani Matteottijevo truplo. Nekateri okoliški kmeti so namreč javili, da so videli neke ljudi, ki so prišli k jezeru s težkim zavijkom. Poleg hidroplanov iščejo po jezerskem bregu tudi ognjegasci.

Vseposod carina. Pred zaključitvijo zasedanja nemškega državnega zbora je naznanil poljedelski minister graf Kanitz, da bo vlada predložila zakonski predlog o uvedbi carine na poljske pridelke. Na ta način naj bi se izkazale produkcijske in svetovne cene. — Socialni demokrat Schmidt je zahteval, da se mesto carin upostavi direktna zveza med producenti in konzumnimi organizacijami. Koliko bi bila pri nas moka cenejša, če bi ne služili prekupčevalci Mozezi in Jejtelesi!

Romunski raj. V Sedmograški so znova pričeli nacionalni visokošolci in srednješolci preganjati žide. Napadli so celo osebni vlak, pometali žide iz vlaka, jih pretepli in nekatere težko poškodovali. Oblastva studentom niso branila. Na drugi strani so oblastva zaprla mnogo komunistov in pet visokošolcev, ki so tudi zaprti zaradi komunističnega prepričanja in jih bo sodilo vojno sodišče, ti živjajo že 10 dni gladovno stavko. Če pomislimo še, kaj počno tam razni generali Avarescu, vidimo da imajo tudi Rumuni raj že na zemlji.

Kaj pa je tebe treba bilo, je vzkliknilo Jutro, ko je Narodni dnevnik zopet izšel. Huda pokora. Že tako lepo v objemu so bili naši radikali in poradikaljeni demokrati. Pa se ti nepričakovano rodi nezakonsko dete Narodni dnevnik. Otrok ljubezni, in ta Narodni dnevnik. Morda pa bo postal Narodni dnevnik

Tam je slekla kratko, vatirano jopico, zavila glavo v preluknjano ruto in odšla v mesto, tja, kjer so trepetale lučice.

A Petja, že navajen, je ostal sam pri tujcih.

Ni se bal pijanega čevljarja, temveč se je smelo in zaupno spravljal na klop, vedoč, da pride striček takoj k njemu ter mu s surovo skrbljivostjo porine v zglavje svoj stari čevljarški predpasnik.

In stric je pristopil ter hripavo godrnjal, drgaje z roko prsi:

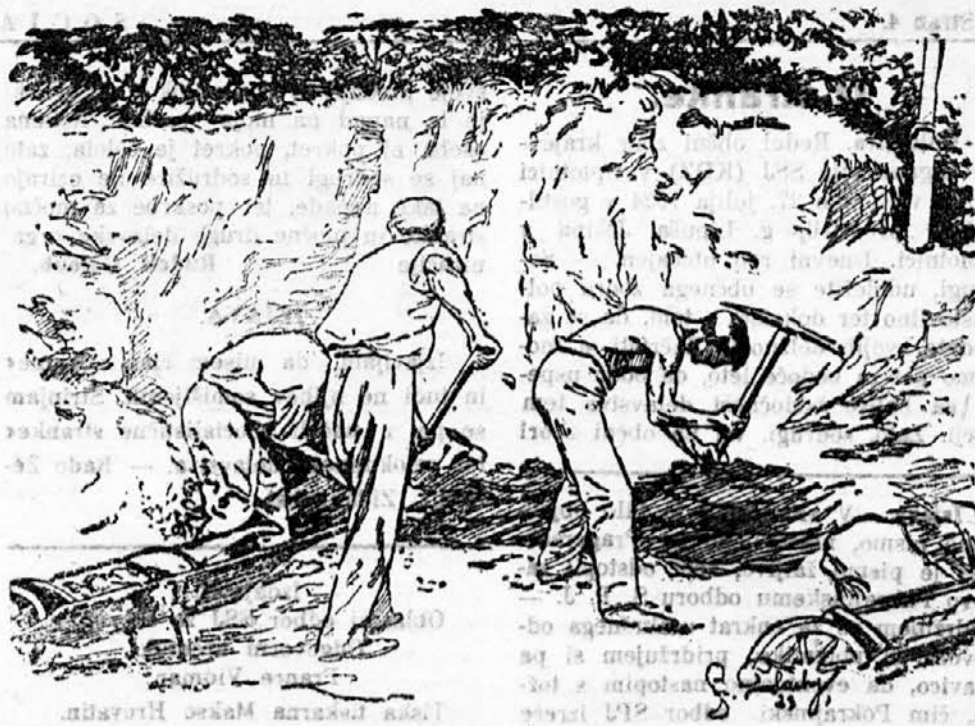
— Spi, kužek! Počivaj! N-nu... Ko odrasteš, se pa v ječi znajdeš. Samo toliko ti pravim — ne bodi šleva! Živiti mi podpišemo...

Ali v treznih urah je bil čevljar čmeren in razdražljiv in tedaj se ga je Petja izogibal.

— Zgini izvržek! — je zakričal tedaj čevljar, če je zagledal malo figuro Petjka. — Marš v tvojo luknjo, podrepnik. —

In bolestno ga je natleskal s kneftró. Petja je izginil. Skril se je pod posteljo, kjer je v smetju in cunjah rahlo dremal plašen, beli zajček; tu se je zvil v klopčič in objevisi z roko zajčka, zaspal. In v snu sta oba mrzlično vztrepetala in se stiskala bliže drug drugemu, oba lačna, oba pozabljena.

Državi „nevaren“ element.

Nasha slika kaže delo. Delo je temelj vsake države. To resnico ve cel svet, le v Jugoslaviji proglašajo delavce za državni nevaren element.

trajna zakonska vez med radikali in poradikaljenimi demokrati?, ali pa ima Narodni dnevnik nalogo, da prisili poradikaljene demokrate, da se omože in dobe ime: radikali?

Zavraten napad. V četrtek popoldne sta v Stritarjevi ulici v Ljubljani napadla dva fantalina dr. Lemeža ter ga krvavo pretepla, potem pa zbežala. Ne gre tukaj za to, ali dr. Lemež zasluži batine ali ne, gotovo pa je, da je tak napad zavraten, nezakonit in lahko vede do najhujših kršitev zakonov, o katerih trdijo »državotvorni« elementi, da so sveti. Ako bo oblast dopuščala še dalje taka nasilstva, ki se sedaj skrivajo za orjunske avanture, ki pa morda nimajo z njimi niti najmanjšega stika, potem preti nevarnost, da se bodo teh metod posluževali in izvajali večje zločine tudi največji zločinci in moralne propalice, češ, da je to »akcija« Orjune. Kdo naj kontrolira to, kdo naj varuje državljansko svobodo, Ali ni poklicana v to v prvi vrsti oblast? Zgledi v Italiji so menda dovolj kričeč opomin.

Beograjski listi o občinskih volitvah v Sloveniji. Jutro in Slovenec imata to skupno lastnost, da skušata venomer farbati. Ker vesta, da jima malokdo verjame, zato napišeta: Beograjski časopisi pišejo, da so pri zadnjih občinskih volitvah napredovali demokrati, nazadovali klerikalci, ali pa: Beograjski časopisi pišejo, da je pri zadnjih občinskih volitvah napredovala SLS, nazadovali pa so nasilni demokrati. Pri takem poročanju upata oba, da bodo čitatelji vsaj takim poročilom verjeli. Dejansko pa delajo tako: Bolj ali manj spretno fabricirajo »beograjska« poročila v svojih redakcijah, potem pa jih bolj ali manj spretno in srečno utihotapljata »svercata« v beograjske časopise. Za vroče dni je tudi že nekaj!

Slovenski Narod in Slovenec sta v najhujšem spopadu. Narod bruha, Slovenec bruha, jeza je priklopela — na papirju seveda — do vrhunca in razvedni smo, kako bo ta boj končal. Eno pa lahko rečemo: Narod bo »gor plačal«. — Ljudem, celo takim, ki so bili Narodovi naročniki, tako blebetanje preseda. Zato ga odpovedujejo, Narod izgublja na naročnikih in vsled tega tudi na židovskih in nemških inseratih. Jutro se seveda v boj, ki ga zanj vodi Narod, ne vmešava. Ja, ja, Narod bo izkrvavel za sveto narodno stvar. — Revček!

Jugoslavija in Albanija. »Beogradske Novosti« so prinesle informacijo, da naša vlada formalno še ni priznala nove albanske vlade Fan Nolijsa, vendar pa — tako pravijo »Beogradske Novosti« — v principu nima ničesar proti. No, hvala Bogu! Morda bomo pa z Nolijsovo albansko vlado sklenili še zvezo srčnega prijateljstva. Pašić se je za Nolijsa brzojav že čisto lepo zahvalil! — Fan Noli je rojen v Trakiji, študiral je gimnazijo, potem pa je šel v Carigrad, kjer je postal Albanec in novinar. Prgnati so ga iz Carigrada v Egipt, kjer je postal član albanske iredente. Od tam se je preselil v Ameriko, stopil med

menihe in postal naposled metropolit vseh Arnavtov pravoslavne vere. Kakor pripovedujejo, govori precej jezikov. Ne povedo pa, če govori tudi Bernotov Esperanto in Leskoškovo latovščino.

Delavske banke. V mednarodnem svetu razpravljajo sedaj z veliko vneto o vprašanju delavskih bank. Delavski razred zbira v strokovnih in združenih organizacijah relativno visoke kapitalije, ki mnogokrat ne služijo gospodarskemu in političnemu osvobojenju delavskega razreda. V začetku leta 1924 se je posvetovala skupna komisija internacionalne strokovne zveze in združne internacionalne o ustanovitvi mednarodne delavske banke. V reviji »Mednarodno strokovno gibanje« je priobčil sedaj Martin Wagner zanimiv članek, ki razpravlja o ustanovitvi take delavske banke. Wagner šteje organiziranemu proletariatu za velik greh, da ni pred vojno jasneje in konsekvencejše pripravljval predpogojev za gospodarsko moč delavskega razreda. Po Wagnerju bo ostala politična moč delavskega razreda brez moči, če le ta ne bo znal obdržati gospodarske moči v svojih rokah in ne bo znal sam voditi gospodarskega krmila. Wagner ceni, da zasluži 8 milijonov strokovno organiziranih nemških delavcev 4 milijarde zlatih mark. Delavci si morajo predočiti narodno gospodarsko moč teh zlatih milijard in strniti jih za nacionalno in internacionalno osvoboditev proletariata. Le v skromnem obsegu so uporabljale doslej delavske združne organizacije delavske prihranke za okrepitev gospodarske moči delavskega razreda. In če bi pogledali natančneje, bi videli, da služi bojni kapital proletariata privatno kapitalističnim namenom in to ob najnižjih obrestnih merah. Wagner predlaga, da se ustanovi internacionalna delavska banka, ki bi morala stremeti za tem, da ustanovi v posameznih državah nacionalne delavske banke. Tako poročajo Sozialistische Monatshefte. Naj se presoja vprašanje take banke kakor se hoče, eno je gotovo: diskusija o takih stvarih je koristna, potrebna, ker le na ta način bomo spoznali veliko gospodarsko moč delavskega razreda. Gotovo pa je bolj koristno, da razpravlja delavski razred o takih stvareh kot pa da prebira Bernotove traparije in oslarije.

Konflikt v angleški stavbinski stroki. Angleški delodajalci so sklenili, da izpro s 5. julijem vse stavbinske delavce, dasi so šele sredi junija sklenili z delavci nov dogovor. Sklep delodajalcev je izzval v delavskih vrstah veliko razburjenje in ni izključeno, da bodo stopili delavci preje v stavko. Pri nas so si delodajalci prihranili tako početje. Politika kapitalističnega razreda je zavrla vsakršno stavbno delavnost in izprla je delavce in delodajalce. Kadar pa bo prilika nanesla, takrat bodo znali tudi naši delodajalci izpirati in krajsati delavcem zaslužek. Vprašanje je, če bo takrat znalo delavstvo preprečiti in kaznovati taka delodajalska poželjenja.

kosmato veliko pest. — Poglej — življenje! Si mislil — kaj? Uči se pasji sin! Uči se, dokler sem še jaz živ. To, vidiš — je življenje! Življenje, brat ti moj, je taka reč, da...

Aksinja je sedela na postelji z nogami na stolčku in je skrčena v kepo, zvito in glupo hihitala.

Včasih je govorila o Petjku.

— Poglejte, ljudje božji! Sin je to vendar, pri moji veri! In kako sem ja rodila, do danes ne razumem. — Ona je hihitala. — Pri moji veri, čudež! — Sin... No, kaj pa naj počnem z njim? Če bi bila deklica, ampak sin! Deklica bi prodala... Eh, se razume, ne p-ceni, bes jih lopit! Hodila bi v židi, denarja bi imela dosti... Eh, ti... tako si pa lahko s figo juho zabelim. Življenje... Trčimo kali? —

V okenca je gledala brezdolna noč in plamenček kadeče se, oljnate svetilke je plašno vtrepetalav in složne, pošastne sence so brezšumno švigale po kotih, skrivale se, prisluškovale.

Oni trije — so pili in govorili nekaj nerazumljivega, zbadljivo, a mali Petja jih je gledal resno in brezičar: no in ni ničesar pričakoval za sebe.

In ko se je praznila steklenica, je Aksinja zateglo vzdihovala, hihitala zvito in glupo, ter zbežala v svojo izbo.

Iz stranke.

Oplotnica. Redni občni zbor krajevne organizacije SSJ (KDZ) v Oplotnici se bo vršil dne 27. julija 1924 v gostilniških prostorih g. Lipuša Josipa v Oplotnici. Dnevni red običajen. — Sodrug, udeležite se občnega zbora polnoštevilno ter dokažite s tem, da se zavedate svojih dolžnosti. Začrtati si moramo pot za bodoče leto, da bodo uspehi za boljše bodočnost delavstva tem večji. Zato, sodrug, vsi na občni zbor!

Izjava. V »Napreju« je bilo objavljeno pismo, naslovljeno na Pragersko. Ker je pismo žaljivo, sem odstopil zadevo Pokrajinskemu odboru S. P. J. — Vzdržujem se za enkrat vsakršnega odgovora in polemike; pridržujem si pa pravico, da eventualno nastopim s tožbo, čim Pokrajinski odbor SPJ izreče

svoje mnenje in svoj odlok v zadevi, ki je le napad na mojo osebo. Nobena oseba ni pokret, pokret je celota, zato naj se sodruzi ne sodruzi ne ozirajo na take napade, ter poskrbe za močno stranko in močne druge delavske organizacije

Rudolf Golouh,

IZJAVA.

Izjavljam, da nisem član »Orjunc« in tudi ne njihov somišljenik. Strinjam se pa z načeli »Socialistične stranke« ter celokupnega delavstva. — Rado Zelenik, Zidanimost.

Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

France Vidmar.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: im: »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Razširjajte in naročajte „SOCIALISTA“!

SOLIDNO

in strokovnjaško izvršuje vsa v stavbeno stroko spadajoča

zidarska in betonska dela

Danielj Battelino, stavbeno podjetje v Ljubljani VII (sp. Šiška)

Kralj & Bolha Ljubljana

Romenskega ulica 18

Najboljša banaška moka, pšenica, oves, koruza i. t. d. — Plačujemo vreče po najvišji ceni.

Prva Mariborska delavska pekarna r. z. o. z. v Mariboru. Tržaška cesta št. 37—38, telefon št. 324. Ustanovljena leta 1898. — Moderno in higijensko urejena pekarna priporoča svoje okusno in vedno sveže pecivo v polni teži. Pecivo se dostavlja tudi na dom.

Tone Malgaj

pleskar za stavbe in pohištvo, sobo- in črkoslikar, se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

DELAVNICA: Kolodvorska ulica št. 6 in Celovška cesta št. 121.

Naročila se sprejemajo v Kolodvorski ulici 6.

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE.

družba z o. z., Ljubljana. Pisarna Emonska cesta št. 8. Tovarna: Erjavčeva cesta št. 2 nasproti dramskega gledališča. Telefon interurban št. 313 in 249. Brzojavi: Derenda. Najstarejša, najmodernejša in največja tovarna moških, deških in fantovskih oblačil, ter vsakovrstnih uniform po predpisanih krojih. — Konkurenčne cene. Zanesljivi in prvovrstni delavci dobe delo profi kavciji tudi na dom.

„Vinocet“

tovarna

vinskega kisa,

d. z. o. z. Ljubljana

nudi

najokusnejši in najfinejši namizni kis iz pristnega vina.

Dobiva se v vseh podružnicah Konzumnega društva za Slov.

Siegel & drug

d. z. o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga

Ljubljana, Dunajska c. 31

Svitavy

(Č. S. R.)

Wien

(Nem. Avstr.)

Manufakturna veletrgovina

Hedžet & Koritnik, Ljubljana

Za poletno sezijo!

Priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blaga, kakor platno, šifone, cefirje, tiskanino v najnovejših vzorcih in bogati izbori, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene volnene in bombažaste rute za na glavo itd. itd. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

A. & E. SKABERNÉ

veletrgovina z manufakturnim blagom

v LJUBLJANI, Mestni trg št. 10.

Cognak Medicinal
Liquor, triple séc
slivovka, brinjevec,
tropinovec, rom i. t. d.

po najnižjih dnevni cenah

„ALKO“

veletrgovina žganja, družba

z o. z.

LJUBLJANA - KOLIZEJ

Zahtevajte povsod

„JADRAN“

terpentinovo čistilo za čevlje, ker je najboljše.

Ako čistite čevlje edino le z »Jadran« kremo, si prihranite mnogo denarja.

Vaši čevlji ne razpokajo, ostanejo mehki in trpežni.

Ivan Jax in sin Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

Šivalni stroji z 10-letno garancijo.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarn v Lincu. — Ustanovljeno leta 1867. — Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt. — Vezenje počuje brezplačno. Pisalni stroji Adler in Uranija

Kolesa iz prvih tovarn: Dürkop, Styria in Waffen. Cenik zastoj in franko.

Našim rodbinam priporočamo NAŠO DOMAČO izvrstno kolinsko elkorijo.

Produktivna zadruga krojačev r. z. o. z. v Mariboru, Ruška c. 5. Ustanovljena 1. 1908.

Izdeluje moške in ženske obleke, ter vseh vrst uniform. Najboljša izdelava v lastnih delavnicah. Velika zaloga različnega tu- in inozemskega volnenega blaga. Solidne cene. Točna postrežba.

Na mesečne obroke

brez povišanja cen daje moške, ženske in otroške obleke

O. Bernatovič, Ljubljana

Mestni trg št. 5

Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina

Gaspari & Fanning, Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

Prva mariborska produktivna zadruga čevljarških izdelkov r. z. o. z. v Mariboru, Oražnova ulica št. 4.

Izdelovalnica moških in ženskih čevljev. — Popravila se točno in solidno izvrše.

Štampilje

iz kovine in gumija izdeluje

graverski zavod

Sitar & Jetek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

„JEKA“

tvornica čokolade

Import čaja in kakava

ZAGREB

Trgovci, zahtevajte cenike!

NAZNANILO.

Cenjenim interesentom naznanjamo, da smo svoj vodovodni instalacijski oddelek razširili na instalacijo centralnih kurjav, parnih kuhinj in sušilnic. Kakor za vse druge oddelke, razpolagamo tudi za centralno kurjavo s prvovrstnimi monterji in izkušenim tehničnim vodstvom. Naročila se izvršujejo točno, solidno in po najnižjih cenah.

„JUGOMETALIJA“

r. z. o. z.

splošna kovinarska industrija, Ljubljana,

Kolodvorska ul. št. 18.

Telefon 729.

JUHAN

v juhi in prikuhah
izboljša hrano
nepopisno.

